

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Sange under Pesten

Citation: Drachmann, Holger: "Sange under Pesten", i Drachmann, Holger: *Samlede poetiske Skrifter*, 1906-1909, s. 254. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann10tom-shoot-workid56204/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede poetiske Skrifter

SANGE UNDER PESTEN

INTROITUS

Tys! — i natlige Gyder,
 Hvor Dagen knap finder Asyl,
 En underlig Rumlen lyder...
 Ti dog, Hund, med dit Hyl!
 Jeg lægger min Haand bag Øre,
 Jeg lytter naa Gudskelov!
 Det er kun mit Blod, jeg kan høre,
 Det er kun ...

Det er mit Hjerte:
 Jeg troed', mit Hjerte sov!
 Mit Hjerte har Rum for alle
 Natlige Gaeder og Gyder,
 Hvor Livets Stempelslag lyder —
 Hvor Livet synes at kalde
 De sælsomste Stempelslag frem;
 Hvor Dyden og Lasten har samme
 Naturlobbundne Hjem,
 Hvor ...

Tys! jeg hører det rumle —
 Ja, jeg maa se — jeg maa frem!

Derhenne — om Hjørnet — dér dukker
 En kæmpestor Skygge op —
 En kæmpehøj Mand, skønt han bukker
 I Vinkel sin langlige Krop:
 Han trækker en Kærre bag sig —
 Og ser sig med Søgen omkring,
 Som vilde han give i Lag sig
 Med

— Snak! det er ingenting!

Fantasier, min Herre!
 Hovedløs, blodløs Dunst —
 Som stammer fra altfor megen
 Syslen med Digtetekunst; —
 Hvor kan den rumle, den Kærre?
 Den svæver jo paa sine Hjul
 Højt over Gydens Brosten ...

Og Manden, som trækker den, Manden —
aa, han er en Spøgefugl!

O, ve mig, ve mig! jeg hører
Ham banke paa Dør med Kno —
Og ve mig, jeg ser hvor han kører
Med Lig fra hvert Hus, hver Bo!

Og levende bliver Gaden —
Befolket med talløse Lyde
Som under en Borgerkrig.
Tys! et rallende, rullende Skrig:

Pesten er kommen til Staden —
Han begynder i denne Gyde!

LYSTIG!

Hvorfor jeg er født? jeg véd det ej;
Min Fa'r og Mo'r
De delte Bord,
De delte vel og noget andet;
Ej, ej! saa pipped den lille Dreng
En Dag som en Fugl i sin Moders Seng
— Det kunde nu ej være andet.

Hvorfor jeg skal dø? jeg véd det ej;
Min Fa'r og Mo'r
Blev lagt i Jord,
De delte saa kønt med hinanden;
Ej, ej! nu kommer den sorte Pest
Og spiller til Dans og byder til Fest
— Det nappes vi om med hinanden.

VÆRTSHUS

Finkel, Mjød og Mummie væk —
Slag i Værtshusbordet;
Krofa'rs Tønde har en Læk,
Krofa'r frafaldt Ordet,

Hvad? er han død?
 Det var en Tort,
 Seks Mænd i Kittel har ham bort
 Alt hvad de ærked bære — —

Værtinde, kom og tag hans Plads,
 Og tøm hans Krus og fyld vort Glas
 I disse Tider svære!

Lysat oser — Tan'en krum —
 Tavs er Værtshusstuen;
 Er Madamen bleven stum
 — Undskyld, hvor er „Fruen“?
 Snak, er hun død?
 Lige derved,
 Ovenpaa ligger hun i Sved
 — Angsten har Tag i Kroppen! — —

Værtinde, tag min Lommeklud,
 Tør Frygten af din friske Hud,
 Imens vi løsner Proppen!

Finkel, Mjød og Mumme væk —
 Vin paa Værtshusbordet!
 Krofa'rs Sku'de fik en Læk,
 Krofo'r fører Ordet!
 Aa, hun er død,
 Ramt af et Slag,
 Snuppet af Angsten i et Tag
 — Op har hun Aanden givet! — —

Saa kom Du Krofa'rs Datter sød,
 Du frygter ej den lede Død,
 Du elsker mig — og Livet!

ALLE SAA GAAR VI RABUNDUS

Spotta Pesten? — hvem gør det;	Vore Vaaben — godt Humer,
Det gør kun en Daare.	Til vi faar den blaa Kulør;
Slaas med Sygen — det er ret —	Ikkun <i>den</i> af Pesten dør,
Til de bringer Baaren!	Som for Pesten ræddes.

En falder i Krig,	Humpe om ved Krykkestok,
En fældes af Sot,	Ryggen krum som Hjul paa Rok,
En fryser ihjel paa en Landevej:	Af de Løjer fik Du nok,
I Dag er det mig, i Morgen Dig —	Om det evigt vared!
Alle saa gaar vi rabundus.	At falde i Krig,
	At fældes af Sot,
Ejed Du de vises Sten,	Det bliver vel et, jeg frygter det ej:
Dog til sidst Du døde;	I Dag er det Dig og i Morgen mig —
Selv med Jernets Marv i Ben,	Alle saa gaar vi rabundus.
Benene blir bløde.	

KYPER, SÆT MIG VINEN FREM PAA BORDET!

Kyper, sæt mig Vinen frem paa Bordet!
 Kunderne? — naa, de er alle væk ...
 Sæt mig Flasken frem, men ikke den, som
 Har en Lugt af Svovl og Smag af Blæk.

Kyper, sæt mig Vinen frem paa Bordet,
 Den fra atten Hundred og halvfjers,
 Den, hvorom jeg gerne kunde gøre
 Mer end atten Hundred gode Vers.

Mine Kunder? — ja hvor er de henne?
 Mine Penge — de er svunden ind.
 Kunder — Penge: Pokker har dem taget;
 Men jeg har Kulør endnu om Kind.

Endnu Livets Rose for mig blomstrer
 Som den aander op i Sommerluft,
 Endnu andagtsfuld dens Blad jeg kysser,
 Endnu fryder mig dens skære Duft.

Hvorfor jeg er frisk og end i Live? —
 Ja den Ting jeg nemt forklare kan:
 Jeg har stundom drukket gode Vine
 — Sjældent eller aldrig drukket Vand.

Denne By har haft de gode Tider,
 Men den har ej brugt dem med Forstand;
 Den har lagret mangen ædel Drue,
 Men den har forsmået sit Drikkevand.

Denne Farsot, som nu hærger Staden
 Og gør Godfolk utryg viet om Land,
 Den er ikke Løn for gode Vine —
 Den er Straffen for det slette Vand!

GERNE DRIKKER JEG KILDEVAND

Gerne drikker jeg Kildevand —
 Men helst til Vinen den røde;
 Aldrig jeg drikker af Floden, hvori
 Rotter og Katte døde.

Rotter og Katte, og Hunde med,
 Svømmer omkring i Floden;
 Kyper, sæt mig min „Rømer“ frem,
 Som staar saa sikkert paa Foden.

Støt jeg staar paa min egen Grund,
 Og dér er Vindruen plantet;
 Jeg har vel endnu til en Ljter Raad —
 Før jeg af Døden blir pantet.

Og kommer Du, Pantejøde, dér
 — Lige saa haard som en Kristen —
 Og vil Du flaa mig til Hud og Haar
 Og lægge mig krum paa Risten:

Saa vil vi nappes en Kende derom —
 Med Bægret i Haanden Du fanger,
 Saa sandt som mit Vaaben er bedre end dit,
 Aldrig en farende Sanger!

JEG SAD OM AFTNEN ENE —

Jeg sad om Aftenen ene i min Stue,
 Jeg havde kun set Sorg den hele Dag,
 Jeg følte mig saa træt, saa svag,
 Jeg følte Strømmen ebbe i mit Sind;
 Da banked det ...

Jeg hvisked hæst:

Kom ind!

Jeg tro'de, det var *ham*, den store Jæger,
 Som støver Vildtet op i By og Land,
 Ham, som kun faa med Fasthed nævne kan,
 Skønt alle nævner ham — og tæller Fangstøn ...

Jeg lukked op; — det var ej *ham* —
 Men Angsten.

Da husked jeg, hvor Luther paa sit Wartburg
 Begegnede vor gamle Arvefjende;
 Og hurtig greb paa Bordet jeg i Blinde —
 Og slynged ham i Synet ... Blækket? — nej —

I Farten kunde jeg mit Blæk ej finde —
 Jeg greb det Glas, som stod — Bourgognens Druer —
 Og hæved det — og drak det ud — og se:
 Forsvundet var Fantomet af min Stue!

Men udenfor jeg hørte nogen le —
 Mon det var *ham*? ...
 aa Snak, jeg lo jo selv!

DØDEN OG APOTEKEREN

Og Apotekeren lo bag sin Disk
 Og gnød sine snavsede Hænder:
 Nej Mage til Pest og til Kundekreds
 Jeg ej i min Leverid kender!

Her kommer de stimevis styrtende ind,
 Som gjaldt det Livet, de Taaber,
 Forlanger Karbol til at vaske sig med,
 Og koleradræbende Draaber.

Og alt skal de faa — til højeste Pris;
 Hæng i! det er hele Sagen.
 Døden han skyer et Apotek —
 Den Ting er vel klar som Dagen!

Men Døden greb ham og lo dertil:
 Du har jo, Taabe blandt Taaber,
 Forglemt i din Travlhed at vaske Dig selv
 Og ta'e dine egne Draaber!

FORÆLDRELØSE

Jeg ser dem paa Gadehjørnet at staa,
 Jeg ser dem, de fader- og moderløse smaa,
 Jeg ser dem — og holder for Øjet:
 En vakler og véd hverken ud eller ind,
 En staar dér som Støtte, med Taarer paa Kind
 — En leger saa sorgløs fornøjet!

Du barnlige Leg under pestsvangre Sky,
 Du sorgløse Sjæl i den mørkrende By,
 Du Spurv i de hjemsøgte Gader:
 O, havde jeg Evne, som Hjerter jeg har,
 Jeg tog Dig og hjem til min Hybel Dig bar,
 Jeg blev Dig en Moder og Fader!

NEJ, SYNGE VIL JEG, MENS JEG KAN —

Nej, synge vil jeg, mens jeg kan,
 Før Dødens Klo mig griber:
 Den raske Drossel er en Mand —
 Smaaspurven ængstlig piber.

Der vælter Bølger fra mit Bryst
 Af Had mod denne Røver,
 Som Knivens Eg, med Voldsmands Lyst,
 Mod værgeløse prøver.

Han er, som Staalet, kold og baa,
 Ej Følelser han ejer;
 Jeg véd: kun én Ting kan ham slaa
 Med Undren, mens han mejer.

Det er at høre Sangen stærk
 Til Ljvets Pris og Hæder ...
 Saa standser et Sekund hans Værk,
 Hvor smaa og store græder.

GRAVER, KOM OP!

Hej, Graver, Graver kom herop, Slaa Snapsen i din stærke Krop,
 Lad Skovl og Hakke ligge; Vi vil paa Døden drikke!

Du lærer mig dit drøje Mod, Jeg synger Dig min Vise; Om den er daarlige eller god: Dit Livsmød vil den prise.	Du graver i dit Ansigts Sved De lange, lige Gader. Du synger til dit triste Værk Og tjener derved Føden; Du er — ja næstendels saa stærk Som selve Kæmpen, Døden!
De mejes af — de hugges ned — De ligger dér i Rader;	

I SKIPPERKNEJPEN

Godtaften i Stuen — i Skippers Baas —
Og Tak for den tilbudte Pibe;
Sig mig, hvor styrer vel Heinrich sin Kaas,
Er han ude med Selskabets Skibe?

Heinrich, som kaldte Alverden pr. „Du“
Og havde saa blussende Kinder —
Jeg haaber, blandt Selskabets Skibe endnu
Sin Grog og sin Gage han finder?

Han var jo vel nok havareret en Del,
Han havde saa ofte strandet
Med Selskabets Skuder — men gjaldt dog for hel
Og sejled hel støt gennem Vandet! —

„Aa, „Selskabet“ — det er vel bankerot,
Eller holder knap Tønnen til Vaaren;
Og Heinrich — han kommer aldrig flot,
Han ligger paa Kirkegaarden!“

„Han havde dog drukket før Jul sig ihjel,
Nu blir han salig forinden;
Men vi vil drikke paa Selskabets Vej
Og haabe, det kommer til Vinden!“

„For Resten skal Fanden flytte den Pest,
Den slaar „mot de Fensterscheiben“
Og trækker herind som en ond Sydvest —
Og rydder til sidst os Kneipen!“ — —

Godnat i Stuen — i Skippers Baas —
Og Tak for Grog og for Pibe;

Jeg styrer omkring i Kvarteret min Kaas
Blandt havarerede Skibe!

HOS KYLLINGEMO'R

Hej, Kyllingemo'r, hej Kyllingemo'r ---
Dagen er gaaet til Ende;
I Gyden, hvor alle de Kyllinger bor,
Knap Lygten har Mod til at brænde.

Men Maanen lyser for store og smaa,
I Hovedgade og Gyder.
Inger ses nu i Døren at staa ---
Inger til Fals sig byder.

Madam! kom her og fortæl mig en Ting ---
Hvor er de Smaapiger henne?
Snuser Jack Ripper vel her omkring,
Nu da Dagen tog Ende? ---

Aa Jack the Ripper, ham kender vi ej,
I disse Gyder og Gange,
Men der er en „Gæst“, som tager paa Vej
Og gør mine Smaapiger bange! ---

Saa drik --- drik Vin --- drik alt, hvad I har,
Tørn Snapsene store og lange;
Til naar Asiaten paa Veje ta'er,
Kan Pigerne nok blive bange! ---

De stakkels Piger, de har det ej godt,
Maa søge i Smudset sig Føde.
En af „os andre“ betænke blot:
Hvis det var her, vi døde!

Hos Kyllingemo'r, hos Kyllingemo'r,
Hvor Dagen er gaaet til Ende,
I Gyden, hvor alle de Kyllinger bor,
Knap Lygten har Mod til at brænde.

DEN BLEGE FRYGT

Vi læste alt i Skolen — hvor husker jeg det nøje —
Om Frygten, om „den blege“, som greb de græske Mænd
Og navnlig ham, Odysseus, der voved dog sin Trøje
Og brugte snildt sit Hoved og Sværdet ved sin Lænd.

Homer var sand og sober i det som meget andet,
Men Ingenmann, vor blege, romantiske Poet,
Hos ham var Riddersmanden saa ren som Nordsøsandet:
Hvem har vel Spor af Angest hos Ridder Hessel sét?

Da tænkte jeg: vi Danske er dog et Folk af Helte,
Her ryster ingen Væbner, her skælver ingen Drost,
Udadlelig og frygtløst de drager Sværd fra Belte
Og klemmer løs paa Fjenden i Hede som i Frost.

Saa kom jeg selv i Liden: men ikke pib dér Kugler
Og ingen Krudtrøg hvirvled fra nogen kruppsk Kanon;
En mægtig Fjende stod dér med tomme Øjenhuler
— Og intet Muk han mæled, og han gav ej Pardon!

De vred sig før hans Fædder, de flygted før hans Slire,
Dér hjalp ej Moltkes Krigskunst, ej Viden eller Kløgt,
De stønned og de trygled, ja krøb paa alle fire —
Da lærte jeg at kende Odysseus' „blege“ Frygt.

Dog skød jeg op i Livet mit tapre danske Hjerte
Og fægted, som jeg kunde, mod Fjendens Argelist;
Ak, Mandsmod! — jeg bekender med Ruelse og Smerte,
Den blege, græske Fjende — den greb mig dog til sidst.

Da følte jeg — o sælsomt — at der er større Fare
Derhjemme, hvor man lever saa tryk for sin Person,
End her, hvor Fjenden kuer den hovedløse Skare,
Hvor han er snart almægtig, som nødigt gi'r Pardon.

Jeg følte, vi er kommen saa dybt i Hængesækken,
At Tanken er i Vanry, hvor den er fri og fin,
At Lureren har Øjet parat ved Genbo-Sprækken,
At Stolthed er til Løjer, Personlighed til Grin.

Jeg følte, vi har tilsat vort Præg af det i Landet,
Der en Gang løfted Folket som frit og stærkt og nyt;

Jeg saa' i „Borg og Hytte“, hvor Kortene blev blandet,
Jeg ser, hvor der blir spillet, jeg véd, hvor der blir snydt.

Naar Hjertet blir forbenet, og Sjælen blir forfiadet,
Naar alle Idealer blir fejlet grundigt ud —
Saa staar man dér i Naadens det fulde Sollys badet,
Tro mod sin Embedsstilling, mod Konge, Land og Gud!

O sløje Tid derhjemme, hvor jeg ser Godtfolk løbe
Til dem, der ejer Magten og nytter den med Kløgt:
Og om jeg end med Døden min Frihed her skal købe —
Jeg kender *hist* for noget den større „blege Frygt“.

 DESINFECTION

I dette mit fattige Kammer,
Kun med et Bord og en Stol,
Uden et Billed paa Væggen
Og uden en Bogreol;

I denne min ydmyge Stue,
Højt under Tandlægens Tag,
Jeg synger stolt mine Sange —
Og haaber, det gryr ad Dag.

Jeg længes, og haaber, og venter:
Der gryr vel i Hjemmet en Dag,
Hvor Frihed og Frisind kan hejse
Paa Stangen det vajende Flag.

Jeg véd, var jeg bleven derhjemme
Og havde paa Maatten mig holdt,
Og ikke spillet med Godtfolks
Gudebillede Boldt;

Men sidde pænt paa Kaféen,
Og vasket Folk deres Bag,
Og lét ad en sjofel Historie,
Og kørt med Pegasen i Mag;

Og stillet med Lyren til Taffels,
Og digtet de kenneste Vers,

Og ikke kommet Teater,
Moral og Presse paa tværs —

Ja saa var jeg blevet til „noget“
(Under behørig Kontrol)
Professor — kan hændes Etatsraad
Bag Sammensmeltningens Skjold

Nuvel! Jeg har valgt at fortrække
Og føler mig stemt som til Fest,
Og lader min Gulldyre klinge
Selv under Krig og Pest.

Og skulde — hvad Gud forbyde —
Den slemme Syge ta'e fat
Derhjemme, hvor Øllgaard og
Meldahl
Staar ved det styrende Rat;

Saa byder jeg her paa Forhaand
— og yder for *min* Person —
En Haandfuld frejdige Viser
Til Hjælp ved Desinfection;

Og føjer dertil et Husraad,
Mens Sygen endnu er i Vorden:
Vask jeres Hænder ret hyppigt,
Og hold jeres Maver i Orden!

VI STOD I DET LILLE KATOLSKE KAPEL —

Vi stod i det lille katolske Kapel
 — Jeg husker den Aften saa nøje —
 Og sortklædte Kvinder paa Skamler vi saa'
 Knæ for en Verdensmagt bøje.

Ad brogede Ruder det døende Skær
 Af Dagen brødes med Kærten
 Paa Alterets Bord, hvor Madonna græd
 Tyst under Verdenssmerten.

Ja denne Madonna stirred jeg paa
 Dér bag Alterets Kærte:
 Jeg syntes, at Døden var ingenting
 Tæt mod en Kvinde's Hjerter.

Og havde jeg Synd mod min Vilje gjort —
 Jeg syntes, før Styrken forlod mig,
 Hun vilde for mig i Forbøn gaa
 Hos dem, der ikke forstod mig!

Saa vandred vi ud af det lille Kapel
 — Jeg husker det, o saa nøje —
 Vi læste en Fred fra en stille Bøn
 Dybt i hinandens Øje.

DER GIK ET PAR ELSKENDE —

Der gik et Par Elskende paa Vejen og sang,
 Mellem tætte Gærder befriende det klang;
 Ingen Udsigt aaben —
 Landet kaldt i Vaaben —
 Pesten fo'r med Svøben om:
 O den Sang, den glade Sang,
 befriende den kom!

Der leged en Børneflok i Hulvejens Spor, *omkring*
 Mellem mørke Skrænter lod Børnestemmers Kor;
 Hver en Udsigt lukket —
 Ild paa Arnen slukket —
 Hytten rummed kun én Gæst:
 Død laa Fa'r og syg laa Mo'r,
 I Hytten var der Pest.

Der gik et Par Elskende paa Vejen og sang,
 Mellem mørke Skrænter lød Børnelatters Klang,
 Altid Udsigt aaben —
 Strakt de blanke Vaaben —
 Spirer bag ved Dødens Hæl:
 O den Sang, den glade Sang,
 Hvor lød den i min Sjæl!

DE LEVER OP IGEN

De lever op igen. Jeg hørte nyligt,
 Hvor forhen var saa dødsens stille,
 En øvet Haand Tannhäuser-Ouverturen
 For aabent Vindu spille.

Blod, Lidenskab og Raseri,
 Smertes, som Kunsten dem fortolker,
 Paany den næsten lammede Natur
 Med friske Væsners Liv befolker.

Saa kom da, Kunst, igen og gør din Gerning;
 Jeg er jo Kunstner selv, jeg rører Strengen
 Og stiller Tavlebordet op og kaster
 Om Mesterskabet højest Terning!

„DIE LIEBE, NUR DIE LIEB' IST LEBEN“

Se, Maanen staar saa gul og rund
 Og spejler sig i Flodens Grund,
 Langt borte gøer en Lænehund,
 Nu kommer Mødets gode Stund
 „Nach langer Tage Noth und Streben.“ —
 Forglemmende den Dag, som gik
 Jeg lytter til en fin Musik,
 Der bølgter over Flodens Grund.
 Hvor Maanen smiler gul og rund:
 „Die Liebe, nur die Lieb' ist Leben.“

Jeg ejer kun mit lyse Mod,
 Min Arbejdskraft, mit sunde Blod;